

Primăria din Glâmbocata

Aparținând după 1845 de județul Dâmbovița, comuna Glâmbocata s-a confruntat, ca și celelalte sate, cu probleme social-economice pe care primăria a încercat să le rezolve.

Reforma agrară din 1864 s-a aplicat și în Glâmbocata, unde stăpânea mănăstirea Cotroceni, existând 48 de mijlocași, nouă pălmași și doi invalizi. În satul Călugărița, suprafața destinată împrumietării a fost de 557 de pogoane și 726 de stânjani repartizate astfel: 33 de pogoane - la trei frunțași a 11 pogoane, 421 de pogoane - la 53 de mijlocași a șapte pogoane și 19 prăjini, 41 de pogoane la nouă pălmași a patru pogoane și 15 prăjini, 24 de pogoane - pentru 65 de locuri de casă, 17 pogoane pentru biserică, două pogoane - curtea proprietarilor, două pogoane - fânărie, un pogon, cârciuma un pogon, izlazul comunei - 10 pogoane, locul moștenesc - șapte pogoane, pometuri - șapte pogoane.

În Baloteasca, proprietatea lui Virgil Pleșoianu, urma să se dea pogoanele legiuite și locurile de casă la toți clăcașii, iar biserica urma să primească 17 pogoane¹.

Cu toată împrumietărea, situația locuitorilor nu s-a îmbunătățit din punct de vedere economic, pentru că la 7 februarie 1905, Comisia Interimară din Glâmbocata informa prefectura că sătenii „sunt în lipsă de hrană, fiindcă sunt aproape să termine porumbul ce li s-a dat la 28 ianuarie, deoarece li s-a dat prea puțin în raport cu greutatea familiei, menționând parte dintre clăcași că bine ar fi dacă li s-ar da și un sac de grâu de familie”².

Documentele păstrate ne relevă existența unor instalații necesare vieții zilnice. Astfel, în 1920, în satul Călugărița funcționa o moară cu două pietre, deservită de un morar cu două ajutoare, cu o capacitate de 8.000 kg/zi, care a măcinat pentru populație cantitatea de 50.100 de kg de porumb³.

Existența inventarului agricol este relevată de o situație din 1936, când 560 de gospodari din Glâmbocata dețineau: 306 pluguri cu o brazdă cu grindei de fier, 80 de grape de lemn, 72 de grape de fier, 125 de rarițe de fier, 20 de mașini de bătut porumbul, 5 zdrobitoare pentru struguri, 129 de căruțe, 58 de coase, 560 de secere, 152 de lopeți, 105 greble, 560 de sape, 40 de târnacoape și 560 de topoare⁴.

Localul vechi al Primăriei din Glâmbocata, astăzi părăsit.

¹ Arhivele Naționale, Direcția Județului Dâmbovița (în continuare: ANDJD), fond Prefectura Dâmbovița, dos. 1/1864, f. 217-219, 315.

² Idem, dos. 2/1905, f. 154.

³ Idem, dos. 26/1920, f. 44.

⁴ Idem, dos. 191/1936, f. 73.

Dintr-o altă statistică mai detaliată, tot din anul 1938, reținem pentru Glâmbocata: 451 ha arătură, 28 ha fânețe naturale, 56 ha pășuni, 14,40 vii pe rod, 6,75 vii fără rod, 76 ha pruni, 38,95 ha alți pomi, 513 ha păduri, 99,50 ha alte terenuri, ape, drumuri etc., două ha cu mazăre, trei ha de cânepă, 25 ha cu tutun și 28,50 ha cu lucernă. Total pe comună 1.280,50 ha.

Producția mijlocie la hectar în chintale metrice: patru cu grâu, trei cu ovăz, unul cu fasole, 40 - cartofi, cinci - cânepă, șase cu tutun, 40 cu lucernă, 40 cu alte fânețe artificiale, patru cânepă. S-au consumat 8.155 q de porumb, inclusiv pentru păsări și animale. Se simte nevoia aprovizionării populației cu încă 66.685 q⁵. Alte date: patru vii pe rod, 10 altoite americane, trei nealtoite, 76 de pruni, 18.974 de alți pomi, 608 de meri, 1.900 de peri, 436 de nuci plantați printre alte culturi. Producția: 80 hl de vin de la vițe nealtoite, 50 hl de vin de la vițe altoite, 2.290 de pruni cu 379.480 kg, 60.800 de meri, 190.900 de peri, 9.156 de nuci, 200.000 de alți pomi roditori plantați printre alte culturi. S-au consumat în comună: 120 hl de vin, 280 hl de țuică, 20.336 kg de fructe, și s-au vândut: 460 hl de vin, 2.010 hl de țuică și 120.000 kg de fructe.

Gogoși de mătase s-au întrebuințat în comună 100 kg și s-au vândut 200 kg, Borangic s-a folosit în localitate 25 kg și s-a vândut 50 kg.

Numărul animalelor și păsărilor domestice: 10 armăsari, 37 de cai, 25 de iepe, 11 mânji, șapte tauri, 232 de boi, 143 de vaci, 157 de viței, 53 de berbeci, 560 de oi, șase capre, 86 ded miei, 120 de porci, 32 de scroafe, 4.530 de găini, 900 de rațe, 150 de găște, 15 curcani, 30 de curci, 15 bibilici și 100 de porumbei.

Mașini și unelte agricole: 10 pluguri cu tracțiune animală, 50 de grape, 950 de sape, 300 de hârlețe, 300 de lopeți, 325 de furci, 75 de greble, 50 de coase, șapte prășitoare.

O moară cu aburi, trei rotării, două ateliere tâmplărie, o băcănie, un hotel restaurant, un atelier de fierărie, două ateliere de încălțăminte, o măcelărie, o brutărie, 490 de case de locuit, două școli, două biserici, o primărie.

Agricultori: un proprietar și 576 de muncitori, o cârciumă, o prăvălie, 12 funcționari de stat, cinci funcționari particulari, doi meseriași, doi ucenici, 28 de militari, 80 de agricultori⁶.

Un autocamion, cinci trăsură pe arc, patru gabriole și cariole, 44 de căruțe cu cai, 116 de căruțe și care cu boi, 24 de hamuri de piele, 14 hamuri tătarăști, două școli primare, 100 de elevi, 70 de eleve; 843 de bărbați, 989 de femei, 1.832 de ortodocși, 28 de căsătoriți, 88 de nașteri, 59 de morți, un născut mort, divorțuri - 0, sinucideri și crime - 0. În comună, există Căminul „Deșteptarea“, înființat în anul 1926⁷.

După o anumită perioadă, primarii nu mai sunt aleși, ci numiți de către prefectul județului respectiv. Astfel, la 3 octombrie 1940, prefectul județului Dâmbovița, Vladimir Spătariu, numește provizoriu în funcția de primar pe Constantin Z. Tudor, dar la 5 noiembrie 1940 îl numește primar pe Grigorescu Traian. Acesta nu rămâne mult în funcție, pentru că la 23 februarie 1941, Nicolae Alexiu, pretorul plasei Valea Mare, județul Dâmbovița, având în vedere decizia prefecturii județului Dâmbovița prin care îi numește pe Preoteșescu Constantin primar și pe Gheorghe Ița, ajutor de primar, îi instalează în funcție după ce le-a luat jurământul⁸.

La 9 iulie 1941, primar era C. Preoteșescu, notar N. Rusenescu, secretar Gh. Alexandru; la 23 august 1941, primar era C. Preoteșescu și secretar Gh. C. Alexandru; la 17 septembrie 1941, primar era C. Preoteșescu, notar I. Mihăilă și casier Gh. C. Alexandru, iar la 11 octombrie 1941, C. Preoteșescu era primar, I. Mihăilă notar, I. D. Stancu secretar și Gh. Alexandru casier⁹.

Una dintre preocupările primarilor comunei Glâmbocata a fost păstrarea curățeniei în localitate și perceperea impozitelor. Astfel, la 10 martie 1939, în timp ce primar era I. Nicolăescu și notar M. Diaconescu, se adoptă un *Regulament pentru perceperea taxelor comunale și înființarea prestației în natură*. Dacă prin art. 1 locuitorii și comercianții erau obligați să păstreze curățenia în case și în localuri, prin art. 2, toți locuitorii majori erau obligați să facă cinci zile de prestație pe an cu căruța cu vitele sau cu brațele, fiind scutiți infirmii, invalizii de război, minorii, femeile și cei trecuți de 60 de ani. Cei care, din motive excepționale, nu puteau face prestația în natură, erau obligați să plătească 50 de lei de zi, iar cei ce nu puteau plăteau 75 de lei de zi. În afară de prestații, fiecare locuitor era obligat să repare șanțurile și

⁵ Idem, dos. 30/1938, f. 66.

⁶ *Ibidem*, f. 67.

⁷ *Ibidem*, f. 68.

⁸ ANDJD, fond Comuna Glâmbocata, dos. 108/15/1940, f. 2-3; 28/45/1941, f. 1.

⁹ Idem, dos. 146/250/1941, f. 119-120, 134-135, 159, 164.

șoseaua comunală în dreptul lor, cel puțin de două ori pe săptămână, să văruiască gardul de la șosea, să aibă podețe pentru traversarea șanțului din șosea în curte, să aibă parapet din lemn la podișcă și țărushi pe marginea șoselei.

Pentru plata guarzilor comunali, toți locuitorii plăteau 60 de lei (categoria I), 80 de lei (categoria II), 100 de lei (categoria III), iar cei ce nu vroiau să plătească sau erau insolvabili efectuau paza în natură.

Referitor la impozite, pentru cârciumile în care se vindeau băuturi se percepea 10%. Pentru firme, cele de categoria I până la 20.000 de lei, plăteau 100 de lei, cele de categoria a II-a de la 20.001-50.000 de lei, plăteau 200 de lei și cele de categoria a III-a de la 50.001-100.000 de lei, plăteau 500 de lei.

Firmele înscrise într-o limbă străină sau cu caractere străine plăteau taxe de opt ori mai mari, iar ferăstraiele mecanice de tăiat lemne plăteau 300 de lei. La vânzările de vite, pentru cele mari se plătea 30 de lei/cap, oi, capre - 5 lei/cap, viței - 10 lei/cap, porci - 20 de lei/cap.

Fostul han „Boabe coapte“ și patronul Gheorghe Mihăilescu (foto circa 1920), astăzi „La Bărbosu“. Foto: Puiu Mihăilescu, 2007.

Pentru vitele de pripas sau vagabonde închise la obor, în afară de cheltuielile de hrană, se percepea: 10 lei - vite mari și porci, 5 lei - vite mici, mânji, viței, oi, capre. Regulamentul mai prevedea taxe pentru tăierea vitelor în abatoare, pentru eliberarea actelor de stare civilă ș.a.

Același primar și notar semnau la 20 aprilie 1939 ordonanța 12 prin care se fixau prețurile maximele: 18 lei - carnea de vacă, 20 de lei - de vițel, 22 de lei - de miel, 40 de lei - pastrama de oaie, 42 de lei - de capre, 26 de lei carnea de porc, șapte lei - pâinea albă de 800 de grame, șase lei - pâinea neagră de 800 de grame, 10 lei - făina albă, opt lei - făina neagră, 68 de lei porumb măcinat dublu-decalitru, 25 de lei - brânză felii, patru lei - petrol lampant, 3,50 lei sare măcinată, 2,80 lei sare bolovani ș.a.¹⁰.

Inspecțiile efectuate în 1941 de pretorul Plasei Valea Mare scot în evidență atât aspectele pozitive, cât și pe cele negative din viața comunei Glâmbocata. La 23 august 1941, pretorul Nicolae N. Alexiu recomandă primarului să-i obișnuiască pe locuitori ca, în fiecare sâmbătă-seară, să-și măture șoseaua fiecare în dreptul lui, iar cimitirele, bisericile și curțile lor să fie în cea mai perfectă stare de curățenie.

De asemenea, locuitorii să fie scoși la aratul ogoarelor, iar agentul agricol să nu primească salariul de la primărie până nu se vor curăța toți mărăcinii și buruienile. Consemnând că locuitorii nu au porumb pentru hrană, pretorul consemnează că în această lună s-au adus de la Federala Județului Dâmbovița 105 kg de ulei și 100 kg de zahăr.

Nicolae N. Alexiu, pretorul plasei, inspectând comuna la 9 iulie 1941 menționează că localul școlii se află în curățenie și că localul primăriei trebuie reparat și ținut curat. Școala are o grădină de 75 de ari,

¹⁰ Idem, fond Comuna Glâmbocata, dos. 136/5/1939, f. 1-4.

plantați cu pomi și zarzavaturi care se vând în folosul cantinei școlare, care trebuie să se înființeze. Referitor la biserici, se menționează că sunt curate, în afară de cimitirul din Bântău.

Privitor la izlazuri, se recomandă ca cel comunal să fie curățat de mărăcini, și menționează că pe cel al satului Călugărița s-au plantat 7 ha cu plante furajere. Pretorul consemnează că în comună sunt patru meseriași: un tâmplar, un fierar, un dulgher și un cizmar.

Când inspectează comuna la 17 septembrie 1941, pretorul N. Alexiu constată că locuitorii se „ocupă cu șederea pe lângă casă” și câțiva cară piatră pe șosea. Privitor la starea de sănătate a populației, consemnează că aceasta ne este bună, deoarece s-a declanșat epidemia de dizenterie, iar domnișoara doctor a fost în comună și a luat măsuri pentru combaterea ei. Despre școli, consemnează că acestea s-au reparat și s-au deschis la 9 septembrie și că primarul trebuie să se îngrijească de funcționarea cantinelor școlare. Despre biserici, constată că cea din satul Călugărița este curată, iar cea din Ciolcești are nevoie de reparații. Printre aspectele negative, se mai menționează că drumurile sunt rele, că izlazurile trebuie curățite de mărăcini ș. a.¹¹.

Dacă în 1941 mai existau și aspecte pozitive, la 7 iunie 1945, când inspectează comuna (primar I. Manolescu, secretar casier Ion D. Stana), pretorul N. N. Alexiu constată aproape numai aspecte negative.

La Bântău și Cotu Malului, pretorul constată că este murdar, localul de primărie trebuie văruit, curtea din față să se sape și să se planteze flori și să se dea pe jos cu motorină în toate camerele. Nu numai biserica din Ciolcești era neîngrijită, dar și puțurile, iar prin sat nu se vede nici un picher. Privind animalele, se menționează că „la porci există epizootie” și că un agent veterinar care a fost prin sat a luat măsuri pentru combaterea ei. Despre starea de spirit se consemnează că este „nu tocmai mulțumitoare”, iar în final concluzionează, „Comuna Glâmbocata se prezintă slab” și-i dă cinci zile termen de îndreptare¹².

La 19 iulie 1945, inspecția nu mai este făcută de N. N. Alexiu, ci de pretorul Dragoș Simigeriu. Cu această ocazie, pretorul constată că în comună exista un conflict între primar (I. Manolescu) și secretar (I. D. Stancu), consemnând că „d-l notar și primar se ceartă toată ziua, aducându-și acuzații reciproce și neglijează complectament bunul mers al serviciului”.

Ca șef al Subcentrului de adunare și predare a animalelor în contul Convenției de armistițiu, notarul nu convoacă membrii desemnați de primar, aceasta fiind una din cauzele că la Oficiul economic, în loc de șapte vite, s-au trimis două și, în loc de 15 oi, s-au trimis șase. Pentru neglijențele constatate, notarul urma să fie pedepsit, iar în cazul că nu se îndreaptă, se va face propunerea de „destituire pentru incapacitate”. Disponând ca primarul și notarul să dea declarații pentru „motivele deselor neînțelegeri” care să fie trimise la Prefectura Dâmbovița, pretorul urma să intervină la Prefectură pentru „a trimite în judecată pe primar și notar, ca saboteuri la executarea Convenției de armistițiu”. De asemenea, pretorul propunea ca, de acord cu domnul Anca, președintele de plasă al Frontului Plugarilor, să ia măsuri „pentru alegerea unui nou primar, deoarece actualul primar este complet desinteresat de bunul mers al gospodăriei comunale”¹³.

În anul 1941 se întocmește de către primar (Constantin Preoteșescu) și notar (N. Rusenescu) o fișă a comunei Glâmbocata, o adevărată micromonografie care ne permite cunoașterea într-o formă sintetică a tuturor aspectelor vieții social-economice, politice, culturale ș.a. Compusă din trei sate (Glâmbocata - 702 locuitori, Bântău - 363, Călugărița - 782), comuna era condusă de primarul Constantin Preoteșescu (37 de ani, cinci clase primare, Partidul Național Creștin, primar prin decizia din 20 februarie 1941), ajutorul de primar (I. Manolescu, 48 de ani, cinci clase primare, comerciant, P.N.L., decizia 6608/10 aprilie 1941), notarul N. Rusenescu (Școala de notari Curtea de Argeș, intrat în funcție în 1919), secretarul I. D. Stanciu (cinci clase primare, intrat în funcție în 1940) și casierul Gh. C. Alexandru (patru clase secundare, intrat în funcție în 1933).

Comuna posedă un izlaz de 85 ha, un teren de vânătoare de 1.100 ha (arendat pe zece ani lui Mircea Rădulescu din București, pentru 1.000 de lei arendă anuală), iar cele trei sate (Glâmbocata, Bântău, Călugărița) dispuneau de: 474 ha arabil, 13 ha fânețe, 3 ha pășuni, 100 ha pomi, 28 ha vii, 593 ha păduri, 40 ha vetre de sat, 20 ha ape, bălți ș.a.

Privind numărul de animale, în comună se aflau: 99 de cai, 14 iepe, șapte tauri, 160 de boi, 155 de vaci, 75 de viței, 201 berbeci, 1.245 de oi, 15 capre, 260 de porci, 94 de scroafe, doi vieri ș.a.

Comuna mai dispunea de o moară în Călugărița (motor de 42 HP, cu două pietre, ce măcina 4.000 kg în 24 de ore, proprietatea lui Barbu Gheorghe), 38 de cazane de țuică, patru băcănii, iar ca inventar agricol avea: 324 de pluguri, 124 de grape, 62 de prășitoare.

¹¹ ANDJD, fond Comuna Glâmbocata, dos. 146/250/1941, f. 3, 134-135, 159.

¹² Idem, dos. 47/1945, f. 35-38, 47.

¹³ Idem, dos. 47/1945, f. 35-38, 47.

Privind instituțiile, în comună erau două școli (Glâmbocata - cu patru posturi, 250 de elevi, local propriu, bun, cu patru săli, cantină cu 35 de elevi, un ha de teren, Bântău - un post, 70 de elevi, local cu o sală, cantină cu 10 elevi), două biserici (Călugărița - pr. Niță Nicolescu, 3,5 ha cultură și pădure, Bântău - pr. Nicolae Gr. Popescu, 3,5 ha arabil), un cămin cultural (președinte I. Bițan), o bancă Populară („Isvorul“, înființată 1900, președinte Ioan Nicolaescu, casier Gh. I. Dumitrescu).

Monumentul Eroilor din 1916-1918 fusese ridicat de un comitet de inițiativă cu fondurile de rezervă de la Cooperativa „Spiru Haret“ și de la Banca „Isvorul“.

Funcționarii comunei erau: Smaranda Gh. Dumitrescu, Gheorghita Nicolescu, Zoia Bițan, N. D. Popescu, Constantin Florescu, Ecaterina Popescu - învățători, Niță Nicolescu, Nicolae Gr. Popescu - preoți ș.a.

În vara lui 1946, producția medie la hectar în Glâmbocata, comună ce făcea parte din Valea Mare, a fost: 1200 kg grâu de toamnă, 700 kg orz de toamnă, 800 kg de ovăz, 1200 kg de paie de cereale, 1.500 kg de borceag¹⁴

La 1 februarie 1948 se întocmește o statistică a uneltelor agricole care existau în fiecare sat din comună, din care menționăm: un tractor (Călugărița), 181 care și căruțe, două autocamioane (Călugărița), 40 de rarițe, 165 de pluguri cu o brazdă cu tracțiune animală, 67 de grape de fier cu tracțiune animală, patru zdrobitoare de struguri, patru teascuri pentru struguri, șase pompe de stropit viile și 53 de stropit pomii, 169 de prășitoare simple mecanice, 100 de coase ș.a.¹⁵

Reforma agrară din 1945 s-a aplicat numai pe moșia lui Teodor Lipatti, căruia din 25 ha i s-au expropriat 21 ha și 5.000 de m² care au fost împărțite, rămânând în rezervă un hectar¹⁶.

¹⁴ Idem, dos. 33/1946.

¹⁵ Idem, dos. 53/1948, f. 13.

¹⁶ Idem, dos. 33/1947.